

Lisämunuaisen kuorikerroksen liikatoiminnan diagnostiikka ja hoito koiralla - kirjallisuuskatsaus

Diagnostics and treatment of canine hyperadrenocorticism – Review

YHTEENVETO

Koirien lisämunuaisen kuorikerroksen liikatoiminta (HAC) on melko yleinen, yleensä keski-ikäisten ja vanhojen koirien sairaus. Oireet voivat olla aluksi huomaamattomia ja ilmenevät yleensä hitaasti. Koska tietoisuus sairaudesta on lisääntynyt, sairastuneet koirat tutkitaan nykyään aikaisemmassa vaiheessa, jolloin koirilla on vähemmän ja lievempiä oireita kuin aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu. Alustava HAC-epäily perustuu esitietoihin, kliinisiin oireisiin ja laboratoriolöydöksiin. Diagnoosi varmistetaan seulonta- ja erottelukokeilla, jotka tehdään vasta, kun muut löydökset tukevat HAC-epäilyä. Diagnostinen kuvantaminen tukee diagnoosia ja on välttämätön leikkaushoitoa suunniteltaessa. HAC:n hoidosta ja sen hoitomuodoista tulee päättää yhdessä koiran omistajan kanssa hoidon kustannusten ja mahdollisten sivuvaikutusten vuoksi. Leikkaushoito voi olla parantava mutta perioperatiivinen kuolleisuus sekä aivolisäkkeen että lisämunuaisen poistossa on kohtalainen. Oireenmukainen lääkehoito voi pidentää koiran elinikää ja parantaa elämänlaatua, vaikka se ei olisi parantava. Hoitotavasta riippumatta HAC:n komplikaatiot on hoidettava oireenmukaisesti.

YDINKOHDAT

- HAC on keski-ikäisten ja vanhojen koirien sairaus.
- Alustava HAC-epäily perustuu tyypillisiin oireisiin.
- Diagnoosi on varmistettava seulonta- ja erottelukokeilla.
- Hoitomuoto riippuu HAC:n etiologiasta ja mahdolliset komplikaatiot on hoidettava oireenmukaisesti.
- Oireenmukainen hoito voi pidentää koiran elinikää ja parantaa elämänlaatua, vaikka se olisi parantava.

Käsikirjoitus tuli toimitukseen 28.3.2019.

SUMMARY

Canine hyperadrenocorticism (HAC) is a common disease usually affecting middle aged and older dogs. Clinical signs are often subtle and progress slowly. Because of heightened awareness of HAC, dogs are evaluated at earlier stages of disease development when clinical manifestations are more subtle, and the prevalence of clinical signs and physical findings is smaller than in studies published earlier. HAC is suspected on the basis of history, physical findings and results of routine laboratory tests. The diagnosis is confirmed with screening. Differentiating tests that are done only after HAC is clinically suspected. Diagnostic imaging helps to confirm the diagnosis and is mandatory when surgical approach is planned.

Treatment and different treatment options should be done in cooperation with the owner, because treatment is expensive and can have adverse effects. Surgery can be curative, but both hypophysectomy and adrenalectomy can lead to moderate perioperative mortality. Palliative medical treatment of HAC can improve survival time and the quality of life of the dog, although it may not be curative. Complications associated with HAC are managed symptomatically regardless the treatment protocol.